LITERÁRNÍ OSVĚŽENÍ

Znojmo - město příběhů

2026

1226

Sborník oceněných literárních prací z 21. ročníku soutěže

znojmo
městská knihovna

Sborník oceněných literárních prací Literárního osvěžení 2026

Vydala: Městská knihovna Znojmo 2026

Sestavila: Mgr. Monika Mandátová

Náklad: 50 výtisků

ISBN: 978-80-85064-69-8

znojmo
městská knihovna

Milí čtenáři,

v rukou právě držíte sborník oceněných literárních prací 21. ročníku soutěže ***Literární osvěžení aneb autorské psaní a čtení žáků základních škol a studentů středních a učňovských škol***. Tuto soutěž vyhlásila Městská knihovna Znojmo v lednu 2026.

Zadané téma **„Znojmo – město příběhů“** inspirovalo soutěžící k vytvoření děl opěvujících bohatou historii i malebné krásy našeho města. Ve svých textech tak zachytili skutečné i zcela fiktivní příběhy, nechali se okouzlit zdejšími památkami, a několik z nich se dokonce odvážně vydalo na průzkum do budoucnosti.

Letošní ročník přilákal celkem 154 soutěžících. Kromě znojemských škol a škol z okolních obcí, jako jsou Přímětice, Vrbovec a Prosiměřice, se do soutěže zapojili také žáci a studenti Moravskoslezského kraje z Opavy a Havířova. Mladí autoři soutěžili ve čtyřech věkových kategoriích, v nichž porota hodnotila zvlášť poezii a prózu.

Slavnostní vyhodnocení proběhlo v červnu 2026 ve Znojmě jako součást oslav 800 let od povýšení Znojma na královské město, a to s podtitulem *Znojemská nakládačka*. Patronkou soutěže byla již tradičně skvělá znojemská spisovatelka **Petra Dvořáková**.

Na následujících stránkách naleznete přehledný seznam oceněných prací, plakát s původním zadáním a samozřejmě 20 zdařilých literárních počinů. Texty jsou řazeny podle umístění v jednotlivých kategoriích.

Už teď se velmi těšíme, až se začteme do prací dalšího ročníku. Jeho téma a kompletní zadání vyhlásíme na začátku roku 2027.

ZADÁNÍ SOUTĚŽE

Vyhlašujeme 21. ročník soutěže

LITERÁRNÍ osvěžení

Téma:

Znojmo – město příběhů

Znojmo slaví **výročí 800 let** a vy se též můžete k oslavám připojit.

Vymyslete příběh, který zanechá literární stopu. Je jen na vás, zda se vydáte proti proudu času do historie, zachytíte autentickou atmosféru dneška, nebo napíšete vzkaz do budoucnosti.

Fantazii se meze nekladou!

Termín odevzdání **31. března 2026**

PATRONKOU SOUTĚŽE JE SPISOVATELKA **PETRA DVOŘÁKOVÁ**

Slavnostní vyhlášení proběhne **5. 6. 2026**

Podmínky

- Soutěžní práce jsou rozděleny do čtyř kategorií.
- Zvlášť je hodnocena **poezie a próza.**
- Nebojte se vytvořit i **komiks.**
- Spolu s prací odevzdejte **souhlas se zpracováním osobních údajů** a použitím díla.
- **Rozsah** práce: max. 2 strany formátu A4 psané rukou nebo na PC (vel. písma 12).
- **Označení prací:** jméno, příjmení, věk, škola, třída, kategorie.

Možnosti odevzdání:

- **osobně** v Městské knihovně Znojmo (na všech odděleních i pobočkách)
- **poštou:** Městská knihovna Znojmo, Zámečnická 288/9, Znojmo 669 02
- **elektronicky:** detska@knihovnazn.cz

Kategorie

1 ZŠ · 2.–4. třída
2 ZŠ · 5.–6. třída
3 ZŠ · 7.–9. třída
4 Střední školy a učiliště

Příprava na soutěž

Využijte **kurzy tvůrčího psaní** pro školní skupiny. Kurzy pořádá Mgr. Irena Závacká (Jihomoravské muzeum ve Znojmě) v průběhu února, přesný termín po domluvě na 515 282 220, knihovna@muzeumznojmo.cz

Více informací na **knihovnazn.cz**
Sociální sítě: @KnihovnaZnojmo
Telefon: +420 515 224 346
E-mail: detska@knihovnazn.cz
Zámečnická 9, 669 02 Znojmo

znojmo městská knihovna

SEZNAM OCENĚNÝCH PRACÍ

I. kategorie (2. - 4. třída)

PRÓZA

1. **Učeň Radim** - *O chudé švadleně a její dceři* (MŠ, ZŠ a PrŠ Znojmo)
2. **Růžičková Alena** - *Cesta znojemské okurky* (ZŠ Znojmo, Mládeže 3)
3. **Moravcová Berenika** - *Jak želvy zachránily Znojmo* (ZŠ T. G. Masaryka, Riegrova 13, Opava)

Zvláštní ocenění

Bobková Michaela - *Pátračka ze znojemské Mládežky* (ZŠ Znojmo, Mládeže 3)

II. kategorie (5. - 6. třída)

PRÓZA

1. **Milbach David** - Znojmo město příběhů (ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ, Znojmo, Klášterní 2)
2. **Bartes Josef** - *Setkání s Masarykem* (MŠ, ZŠ a PrŠ Znojmo)
3. **Plíšek Karel** - *Dopis do budoucnosti* (ZŠ Znojmo, Mládeže 3)

POEZIE

1. **Balta Tomáš** - *Moje nejkrásnější místo ve Znojmě* ((ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ, Znojmo, Klášterní 2)
2. **Svobodová Eliška** - *Znojmo* (ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice)
3. **Novotný Zdeněk** - *Hádanka* (ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice)

Zvláštní ocenění

Leprich Amelie - *Znojemská okurka* (ZŠ Znojmo, Václavské nám. 8, odlouč. pracoviště Jubilejní park)

III. kategorie (7. – 9. třída)

PRÓZA

1. **Myslíková Amálie** - *Znojmo očima času* (ZŠ Znojmo, Mládeže 3)
2. **Páleník Martin** - *Návrat krále* (ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice)
3. **Bartoň Tomáš** - *Znojmo - město příběhů* (ZŠ, Znojmo, náměstí Republiky 9)

POEZIE

1. **Altmann Sophie** - *Město Znojmo* (ZŠ, Znojmo, náměstí Republiky 9)

IV. kategorie (střední školy a učiliště)

PRÓZA

1. **Jordán Filip** - *Poslední světlo nad Dyjí* (Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo)
2. **Šaroun Šimon** - *Pod hradbami pekla* (Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo)
3. **Lintner Šimon** - *Podzemí, které šeptá* (Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo)

Zvláštní ocenění

Tarczynska Julia - *Okurkový paradox* (SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo)
Svoboda Ondřej - *Provozní slepota* (GPOA Znojmo)

O CHUDÉ ŠVADLENĚ A JEJÍ DCEŘI

V malém domku na okraji města Znojma bydlela švadlena jménem Věra. Nebyla bohatá, nevlastnila žádný obchod ani dílnu. Měla jen starý rozviklaný stůl, malý šicí stroj, několik jehel a nití. Společně s Věrou žila ještě její malá dcera Jana, která byla velice chytrá, bystrá a zvídavá. Ráda si prohlížela všelijaké knížky, které jí občas přinesl místní učitel, a snila o tom, že se jednou naučí číst a psát stejně dobře jako to uměl on. Jenomže švadlena Věra měla díky tomu velké starosti. Pomalu se už blížil začátek školy a ona pro Janu neměla pořádné šaty ani boty. Dokonce ani neměla peníze na to, aby jí koupila potřebné školní pomůcky a cvičebnice.

Švadlena každý den dlouho do noci pracovala. Opravovala roztrhané kabáty, záplatovala kalhoty a šila na zakázku nejrůznější oblečení pro lidi z města i blízkého okolí. Prsty měla často od jehel úplně propíchané a oči ji od slabého světla svíčky vždy štípaly a pálily. Malá Jana často chodila k jejímu pracovnímu stolu, u kterého šila, a tiše jí říkala: „Maminko, nemusíš šít tak dlouho. Můžu jít do školy klidně až příští rok a když pořádně skrčím palce, tak mi ty loňské boty budou akorát. Uvidíš!" Švadlena se ale pokaždé jen usmála a řekla: „Janičko, ale já musím šít, protože chci, abys měla teplé zimní boty i pořádný kabát a šaty, ve kterých bys mohla chodit od podzimu do školy stejně jako ostatní děti v tvém věku."

Jednoho dne přišla do jejich domku bohatší paní z vedlejšího města. Potřebovala rychle opravit své krásné šaty na nějakou slavnost. Švadlena Věra zakázku s nadšením přijala. Pracovala bez přestávky celý den i celou noc, aby byly šaty pro paní včas hotové. Když si paní přišla šaty vyzvednout, byla mile překvapená, jak pečlivě a do sebemenšího detailu jsou upravené. „Jsi velice šikovná, Věro. Sedí mi teď naprosto perfektně! Mockrát ti děkuji." řekla paní švadleně a pak jí zaplatila o dost víc peněz, než bylo obvyklé. Věra téměř nemohla uvěřit svým očím. Nyní již měla dostatek peněz na to, aby své dceři mohla koupit nové šaty, boty i potřebné školní pomůcky a cvičebnice.

Další den šla Věra s malou Janou na velký nákup. U ševče Janě koupila pořádné teplé boty, u brašnáře jí vybrala krásnou brašnu, u knihkupce poté Janě sehnala všechny potřebné knihy, cvičebnice a další školní pomůcky. Cestou domů se ještě stavily na trhu, kde si Jana vybrala teplý kabát a překrásnou modrou látku, ze které jí potom doma maminka ušila šaty.

Když se pak na podzim Jana chystala poprvé do školy, byla trochu nervózní. Ale maminka ji vzala za ruku a řekla: „Pamatuj si, Janičko, že největším bohatstvím každého člověka je to, co se naučí." Jana souhlasně přikývla a pak se s úsměvem vydala do školy. A zatímco zvon svolával všechny děti do školy, švadlena Věra jen seděla a tiše se usmívala. Byla šťastná, protože věděla, že všechny ty probdělé noci u šití stály za to.

Učeň Radim
MŠ, ZŠ a PrŠ Znojmo

CESTA ZNOJEMSKÉ

okurky

Kousek od Znojma byla vesnice, ve které bylo velké okurkové pole. Okurky, které na poli rostly, měly krásný výhled na město Znojmo, a toužily se do něho podívat. Jedna okurka se proto rozhodla kroutit se a skákat nahoru a dolů, aby se utrhla ze stopky a mohla se vydat prozkoumat tak krásné město. Šla celou noc a ráno byla ve Znojmě. Rozhodla se, že se po městě trošku porozhlédne. Prvně se zajde podívat do rotundy svaté Kateřiny.

Začne si prohlížet fresky a naštve se, že na nich není ani jedna okurka. Rozhodne se, že jednu přimaluje do košíku s vínem a vydá se dál do znojemského podzemí.

Ze začátku se trochu bojí, po pár metrech se stratí a absolutně neví, kde je. Narazí na vrata, která jsou odemknutá, a vyjde z podzemí před Radniční věž.

Rozhodne se, že by se mohla podívat nahoru.

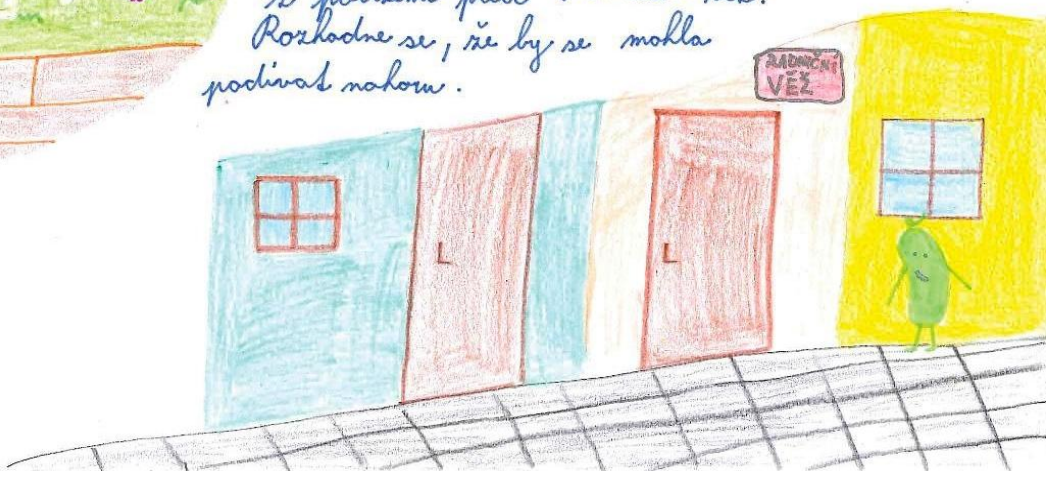

Vychází postupně nahoru a pozoruje nádherné okolí. V tom si uvědomí, že už se začíná stmívat. Rozhodne se, že by mohla požádat někoho o přespání. Najednou před sebou uvidí velkou myš. Zpočátku se jí bojí, ale nakonec se s ní skamarádí.

Myš ohnice nabídne, že může přespat v jedné z kopulí radniční věže. Ohnice si ustele a hned usne. Když se ráno probudí, rozhodne se, že obarví střechu radniční věže na zelena, aby všechny její kamarádky viděly, že dorazila do Znojma. A od té doby je radniční střecha zelená a Znojmo plné ohnic.

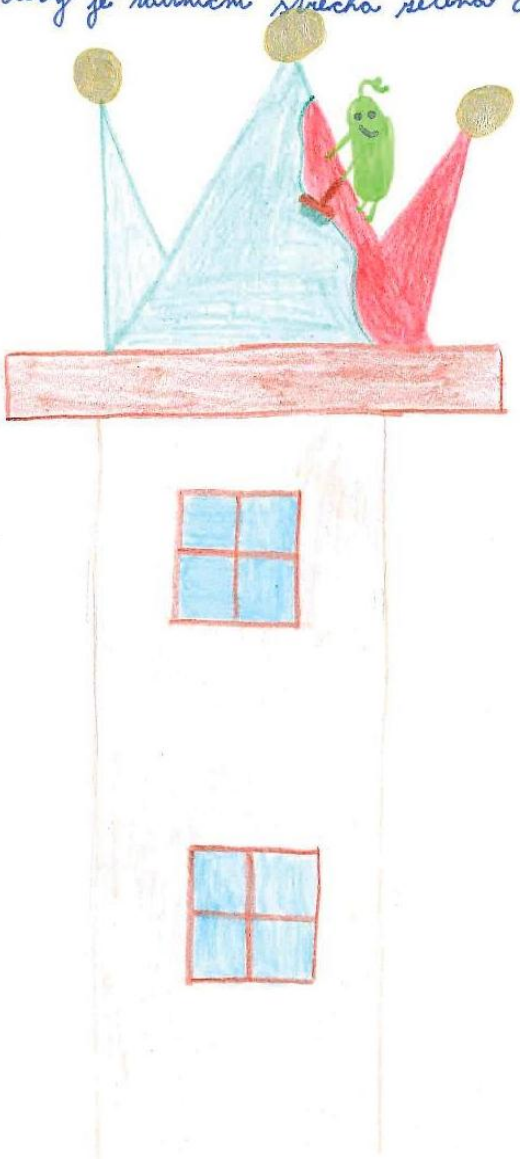

Růžičková Alena
ZŠ Znojmo, Mládeže 3

JAK ŽELVY ZACHRÁNILY ZNOJMO

Byla jednou jedna základní škola. Ale nebyla to obyčejná škola, chodily totiž do ní jen želví děti. A jedno z těch želvích dětí se jmenovalo Špuňťa. Byl na svůj věk dost velký, takže si všichni mysleli, že je starší. Přitom se z něj zrovna stal prvňáček. „Ahoj, já jsem Špuňťa, mám rád granulky a rajčátka. Miluju hrabání a umím rychle běhat. A mám rád svého tatínka a maminku," představil se svým spolužákům první školní den.

Jednoho jarního dne oznámila paní učitelka: „Děti, pozítří pojedeme na výlet do Znojma. Vezměte si batůžek, svačinku, pití a hlavně dobrou náladu." Špuňta je zvědavý a hned zvedne ruku a chce vědět: „Paní učitelko, a proč jedeme zrovna do Znojma?" „To je dobrá otázka," pochválí želváka paní učitelka a pokračuje: „Znojmo je krásné město a je tam spoustu památek. Třeba podzemí, kam se vydáme i my." Celá třída zakřičí: „Jooooo!" A každý si představuje, co se v tom podzemí bude dít.

Středa je tady. Děti čekají před školou na autobus. A už jedou. Špuňťa sedí vedle Aničky, je to jeho kamarádka ze školky. Baví se o tom, co budou ve Znojmě asi dělat. Oba se moc těší.

„Už jsme na místě, děti. Vystupujeme," zavelí paní učitelka a žáčci se jeden po druhém trousí z autobusu. Kryštof si zapomněl baťůžek pod sedadlem. Brečí a není k utišení. Naštěstí pan řidič ještě neodjel a Kryštof má svůj batoh zase u sebe.

„Nejdřív se podíváme na hrad a hned u něj na rotundu, to je takový malý kulatý kostelík," vysvětluje paní učitelka. Děti si okamžitě představují, že na hradě budou žít princezny a rytíři, strašit duchové a že uvidí nějaký královský souboj. Všechno je zajímá, na všechno se ptají.

Špuňťa je už ale netrpělivý, nemůže se dočkat podzemí. Konečně. Paní učitelka je řadí do dvojic. Špuňťa jde samozřejmě s Aničkou. Pan průvodce dětem vypráví, že chodby jsou 25 kilometrů dlouhé a že leží pod celým starým městem. „A to půjdeme celé?" zajímá se Tonda. „Ne, to určitě ne, to bychom tady byli dlouho a bolely by vás nožičky," směje se průvodce. Vydají se po turistickém okruhu, na kterém je čekají oživlé skály, skřeti, vězeňské cely a kostlivci.

Najednou Špuňťa uslyší vysoké píp-píp-píp.

„Slyšíš to?" ptá se Aničky.

„Slyším. Co to je, Špuňťo?"

Ten se rozhlíží kolem a uvidí v jedné chodbě netopýra. Potichoučku, aby je paní učitelka ani děti neviděly, jdou k němu.

„Rozumíš mi?" ptá se Špuňťa netopýra.

„Ano," odpoví.

„Proč jsi na nás volal?“ chce vědět Anička.

„Jmenuji se Tmoušek a potřebuji pomoct. Můj pán, rytíř Rafael, má nějaké potíže.“

Děti se na sebe podívají a hned vědí, že Tmouškovi musí pomoct.

„Tak rychle!“ zavelí netopýr.

„A kam vůbec jdeme?“ zeptají se obě želvičky naráz.

„Je to tady kousek, jen se přeneseme v čase.“

Zničehonic se ocitnou v 15. století. Vidí mladého rytíře Rafaela, který dohlíží na stavbu podzemních chodeb pod městem. Teď je ale celý zoufalý.

„Sire Rafaeli, vedu vám pomocníky – Špuňťu a Aničku,“ představuje želváky Tmoušek. „Sire Špuňťo, Milady Aničko, chodba, kterou hloubili jihlavští havíři, se právě v tomto místě propadla a oni se někde tam dole ztratili. Nevíme, kde přesně máme kopat. Je zde pouze malá skulinka, do které se ale člověk nevejde. Tmoušek by se tam sice vešel, ale mohl by si při tom poranit křídla,“ pronese sir Rafael.

To je pro želvy hračka. Hned se dají do práce. Hrabou, hrabou, hrabou… „Vidím je! Jsou v pořádku!“ křičí ze všech sil Špuňťa. „Kopejte tady!“

Dělníci jsou zachráněni.

„Celé Znojmo je vám neskonale vděčné,“ děkuje rytíř.

„Špuňťo, my jsme úplně zapomněli na to, že jsme tady se školou na výletě. Už bychom se měli vrátit,“ vzpomene si Anička.

„A jo. Máš pravdu. Ale jak je najdeme?“

„O to se nestarejte. Já to zařídím,“ zatřepotal křídly Tmoušek. A zničehonic byli zpět v 21. století. Jejich třída stála na tom stejném místě, na jakém ji opustili. Jako by čas vůbec neběžel.

Prohlídka podzemí je u konce. Děti se vracejí k autobusu. Jsou plné zážitků. Ale nejvíc ze všech Špuňťa s Aničkou. Pomohli ve středověku zachránit několik lidských životů. Oběma z toho dobrodružství pořádně vyhládlo. Otevřou baťůžky a tam objeví list a malý zlatý klíček od bran města. Na listě stojí zlatým písmem: „Přátelé moji, ať vám tento klíč připomíná, že ve Znojmě máte vždy dveře otevřené.“

Doma si klíček pečlivě schovali. Co kdyby se jim jednou přece jen hodil.

Moravcová Berenika
ZŠ T. G. Masaryka, Riegrova 13, Opava

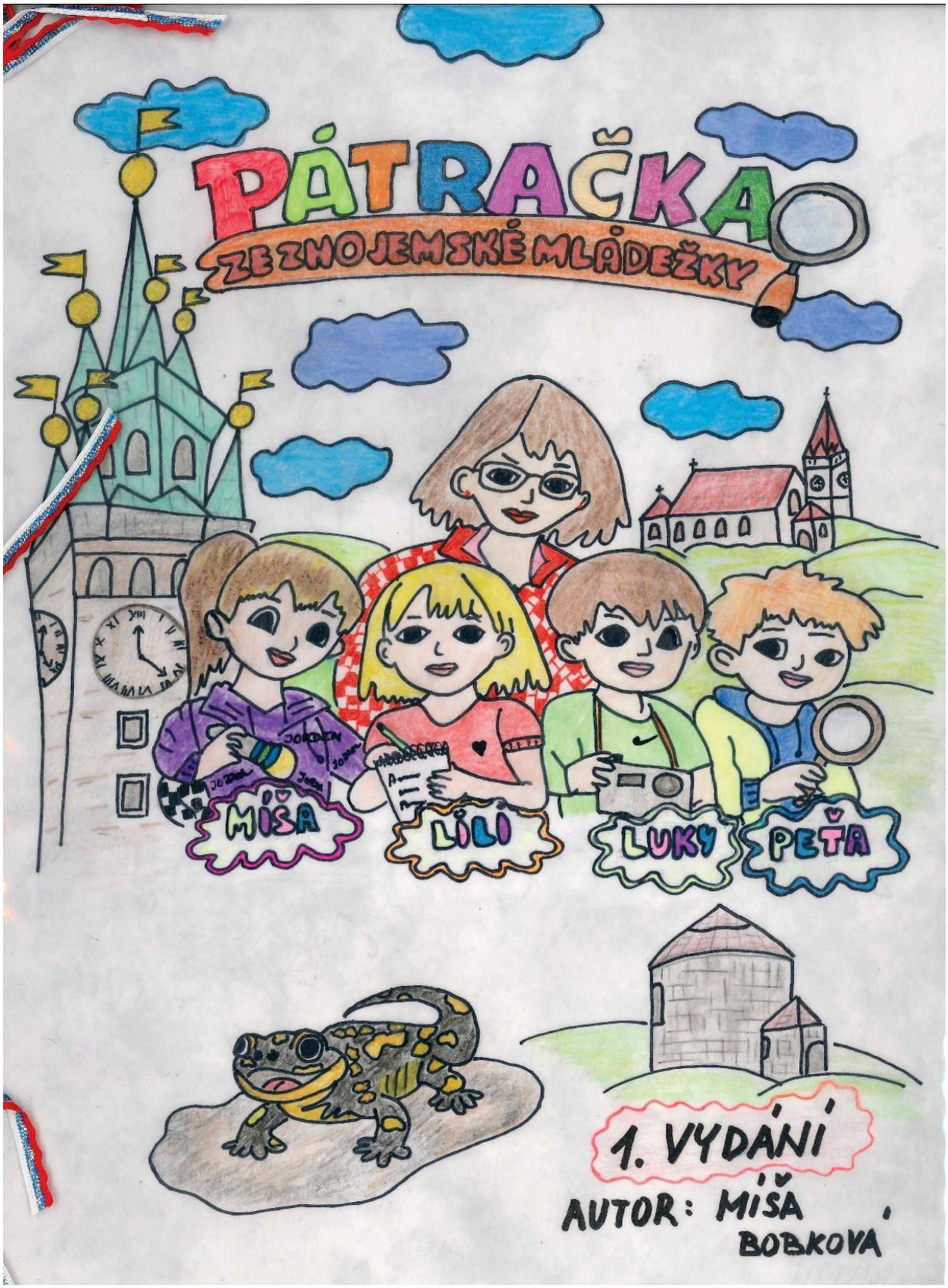
PÁTRAČKA
ZE ZNOJEMSKÉ MLÁDEŽKY
MÍŠA
LÍLI
LUKY
PETA
1. VYDÁNÍ
AUTOR: MÍŠA BOBKOVÁ

Jak já bych šel ven.
VLASTIVĚDA
ZZZ
ZZZ
Jak já to nesnáším

Mám pro Vás děti překvapení
ZŠ MLÁDEŽE
Děti se dozví, že místo učení odchází na výlet

Jen kousek a budeme u rotundy sv. Kateřiny!
Paráda!
Už ji vidím!

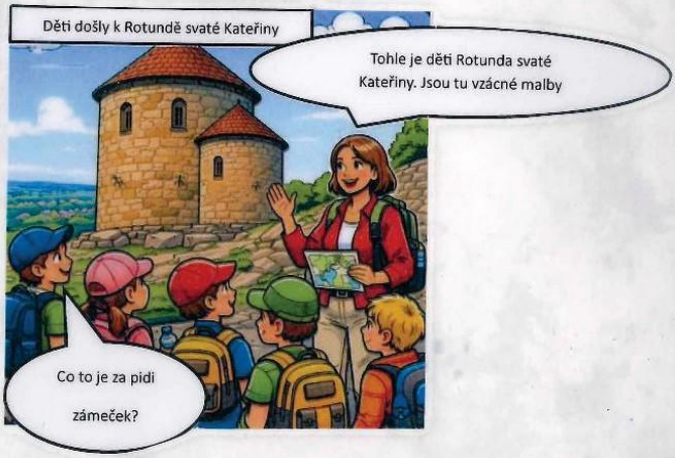
Děti došly k Rotundě svaté Kateřiny
Tohle je děti Rotunda svaté Kateřiny. Jsou tu vzácné malby
Co to je za pidi zámeček?

Mikulášský kostel
Luky, ty jsi ale trdlo..
A tady se jako narodil Mikuláš?

Tak toto je nejhezčí výhled na celé Znojmo.
A tam je Kraví Hora!
Protože tam jsou krávy?
Luky, přemýšlej někdy..
Opravdu krásné!
Výhled od Rotundy svaté Kateřiny na řeku Dyji

1.

Mloci v Gránickém údolí
Vydržte, musím to vyfotit
Tohle mi nikdo neuvěří

GRÁNICKÉ ÚDOLÍ
Počkejte na mě!!!!!
Podívejte, co mám..
Míšoóó...

Cesta Gránickým údolím
Ano, prosím
Paní učitelko. Můžeme prosím vláčkem?
Jéé, dole u řeky je vláček

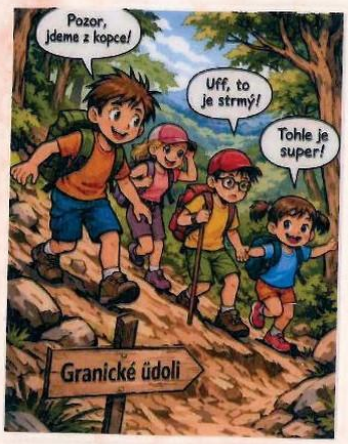
Pozor, jdeme z kopce!
Uff, to je strmý!
Tohle je super!
Granické údolí

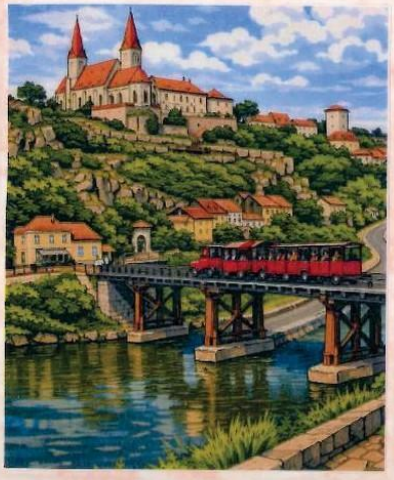

Jupíííí
Rychleji!!
TŘEMPERK
ZNOJMO
Děti jedou Tremperkem do Starého města

Znojemský historický průvod
Sláva Králi
Děti pozorují rytířské zápasy na historickém vinobraní

Který myslíš, že vyhraje?
Vsázím na modrého
Tyto korálky jsou stejně staré jako samotné Znojmo

Znojemské podzemí má 27km a je ve čtyřech patrech...
Doufám, že tady bude nějaké dobrodružství..
Hlavně nikam nechoď Petře, znáš se..
Návštěva Znojemského podzemí

Tma jak v...
Pytli!

AAAHH!
JÉÉÉÉ!!!
POMÒÓC!!

Cha cha! To jsem jen já, děti!
HIHIHI!
Paní učitelko?!
Jéžíš, to jste nás vyděsila!

V podzemí byla zima. Teď se trochu ohřejeme výšlapem na Radniční věž
Se nemůžu dočkat. Prvně dolů teď nahoru. Mě picne!
Paráda
Z podzemí odchází děti na Radniční věž

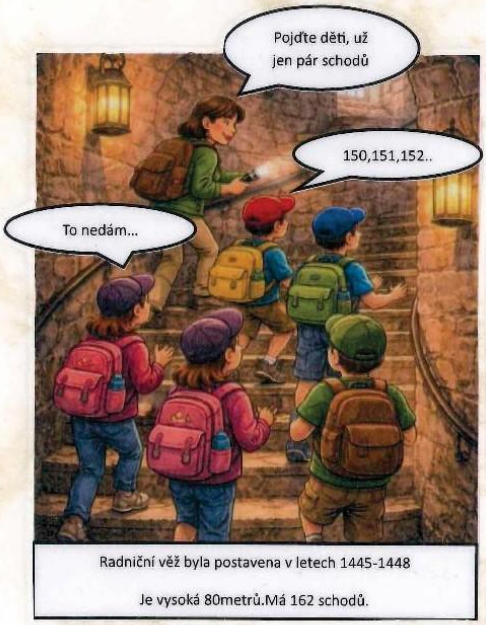
Pojďte děti, už jen pár schodů
150,151,152..
To nedám...
Radniční věž byla postavena v letech 1445-1448
Je vysoká 80metrů.Má 162 schodů.

Radniční věž z náměstí
To je veliká věž
Hlavně se nedívej dolů
Nemám ráda výšky

To je Mikulášský kostel, nejhezčí gotická stavba ve Znojmě
Pohled z Radniční věže na Znojmo

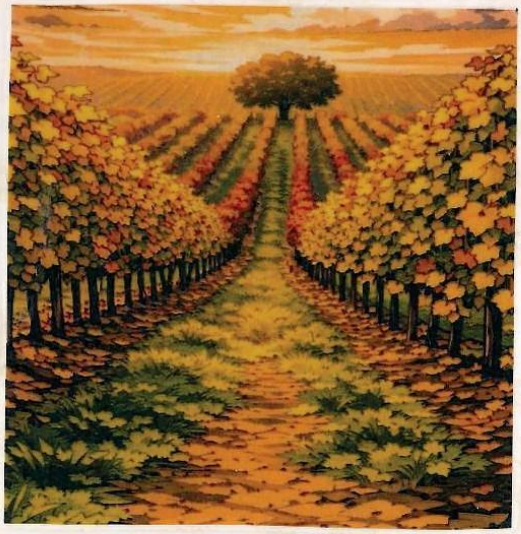

Bobková Michaela
ZŠ Znojmo, Mládeže 3

ZNOJMO MĚSTO PŘÍBĚHŮ

Znojmo je město plné strašidelných příběhů, které si lidé vypráví mezi sebou. Nejvíce vystrašené bývají děti, ty, co strašidelné příběhy slyší poprvé.

O prázdninách přijela do Znojma skupinka švédských dětí na tábor. Jeden den měli v plánu navštívit znojemské podzemí. Den předtím jim vyprávěli průvodci příběh o švédských vojácích, kteří v dávných dobách napadli město Znojmo. Bylo jich více než tisíc, venku byla zima a hodně mrzlo. Obyvatelé Znojma se schovali do podzemí. Domy a ulice zůstaly prázdné. V noci si přítomní v podzemí udělali ohně, aby jim nebyla zima. Ohniště v podzemí byla napojena na komíny domů. Z komínů domů se začalo kouřit a Švédové si mysleli, že Znojmo je město duchů. Někteří Švédové venku v mrazu zmrzli a zbytek se bál duchů a utekl. Příběhy praví, že duchové mrtvých Švédů dodnes straší v chodbách znojemského podzemí.

Když děti příběh slyšely, jen se smály. Večer, když procházely ulicemi do podzemí, se zrovna blížila bouře. Foukal vítr, který všude pískal a bouchal otevřenými okny domů. Děti se bály. Když vstoupily do podzemí, průvodce jim řekl, že podle pověsti v podzemí straší. V podzemí je plno chodeb a nikdo neví, kam přesně všechny vedou.

Když vešly dál do jedné z chodeb, ozvaly se kroky a vrzání dveří. Děti strachy vykřikly. Když se otočily, viděly jen blikající světlo. V tu chvíli samo zhaslo i průvodcovo světlo. Ze tmy se ozvalo děsivé houkání. Všechny děti se už tak bály, že začaly věřit na duchy mrtvých Švédů. Když průvodce zase rozsvítil baterku, posvítil na prasklinu ve zdi. Seděla tam vystrašená sova, která se schovala před bouří.

Dětem se ulevilo, když vyšly ven z podzemí. Venku ještě foukal vítr a občas se z dálky ozval hrom. Cestou do hotelu šly v tichosti, pořád se ohlížely a byly hodně vystrašeny. Když ulehly do postele, přitáhly si peřinu až k bradě. A některé menší děti strachem z duchů nemohly usnout. Od té doby už si nemyslely, že příběhy o podzemí jsou jen pohádky. Věřily, že Znojmo je a bude strašidelným městem.

Do budoucna si přeji, aby Znojmo bylo sice strašidelné, ale bezpečné, udržované a hodně navštěvované.

Milbach David
ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ, Znojmo, Klášterní 2

SETKÁNÍ S MASARYKEM

V pátek 20. června 1924 se nadobro zapsal do dějin našeho městečka Znojma. Do města měl totiž přijet samotný československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Bylo slunečno, jen sem tam zavál mírný svěží vánek. Ulice byly od časného rána plné lidí, takřka všechny domy byly ozdobené československými vlajkami a na náměstí vyhrávala hudba. Pro mnoho lidí byla totiž návštěva prezidenta obrovská událost. Masaryk byl prvním prezidentem naší nově vzniklé republiky a všichni lidé ho měli velmi rádi, vážili si jej a obdivovali ho.

Mezi davy, které čekaly u cesty, stál i malý chlapec jménem Honzík se svou maminkou. Maminka měla oblečené své nejlepší šaty a Honzík měl sváteční kalhoty s bílou košilí a v ruce držel malou kytici květin, kterou mu ráno dala maminka. „Když budeš mít štěstí, možná ho uvidíš zblízka," řekla Honzíkovi maminka.

Ulice se linul zpěv, jásání a mezi všemi přítomnými panovala abnormálně dobrá nálada. Pak se v dálce konečně objevilo auto s vlaječkami. „Už jede! Hurá!" volali lidé jeden přes druhého. Auto přijelo až k náměstí, kde stála malá tribuna, a pomalu zastavilo u okraje cesty. Prezident Tomáš Garrigue Masaryk vystoupil a usmál se na lidi stojící všude kolem. Měl bílý knír, vlídný pohled a mírný úsměv. Všechny přítomné pozdravil zdviženou rukou.

Následně pan prezident pomalu procházel mezi lidmi. Zastavoval se u nich, podával jim ruce a poslouchal vše, co mu lidé říkali. Najednou se zastavil přímo před Honzíkem a jeho maminkou. Honzíkovi začalo rychle tlouct srdce. „Zdravím tě, mladý muži," řekl Honzíkovi přátelsky. Honzík samým údivem skoro zapomněl dýchat. Maminka do něj musela jemně strčit loktem, aby se probral. Honzík pak podal panu prezidentovi kytici. Masaryk se na něj usmál, podal mu ruku a řekl: „Děkuji ti, chlapče. Je to od tebe opravdu velice milé." Honzík cítil pevný a hřejivý stisk prezidentovy ruky. V ten moment si připadal výjimečně a zároveň také nesmírně důležitě.

Když se pan prezident pozdravil s přítomnými lidmi, vydal se na tribunu, kde pronesl krátký projev k místním občanům. Po proslovu ještě společně se znojemským starostou zapózoval několika fotografům a poté se vydal zpět ke svému automobilu. Jakmile auto s Masarykem odjelo, začaly se davy lidí pomalu rozcházet do svých domovů.

Honzík se celou cestu domů blaženě usmíval. „Mami, chápeš, že jsem si podal ruku s panem prezidentem?!" opakoval Honzík nadšeně stále dokola. „Ano, Honzíku, také jsem z toho celá u vytržení," přikyvovala mu s úsměvem maminka. Potom Honzíka jemně pohladila po vlasech a řekla: „Jsem na tebe moc a moc pyšná, Honzíku. A už se nemohu dočkat, až o tom napíšu tvé babičce do Karlových Varů."

Tento den se Honzíkovi navždy vryl do paměti. A vždy, když slyšel někoho o panu prezidentovi mluvit, se tiše usmál. Protože věděl něco, o čem většina lidí neměla ani ponětí. On si s ním totiž jednou skutečně promluvil, a navíc si s ním i potřásl pravicí.

Bartes Josef
MŠ, ZŠ a PrŠ Znojmo

DOPIS DO BUDOUCNOSTI

Ahoj lidi ze Znojma z budoucnosti,

píši vám tenhle vzkaz v roce 2026. Možná už u vás v budoucnosti létají auta nebo se učíte přes hologramy, ale chci vám vyprávět, jaké bylo naše město dnes.

Znojmo je pro nás královské město, které stojí už přes 800 let. Doufám, že když tohle čtete, naše Radniční věž se svou štíhlou siluetou pořád stojí a že se v rotundě Svaté Kateřiny zachovaly ty staré malby, na které jsme se chodili dívat. Je to kus naší historie.

V naší době žijeme u řeky Dyje a chodíme do přírody v Podyjí.. Doufám, že ty lesy jsou u vás zelené a řeka čistá. Taky jsme hrdí na naše jídla – hlavně na znojemské okurky, které jsou vyhlášené po celém světě. Snad je tam u vás ještě pěstujete a pořád tak křupou!

Máme tu spoustu škol a sportovních klubů. My dnes hrajeme florbal, fotbal nebo volejbal. Jaké sporty hrajete vy? Máte pořád rádi historické vinobraní, kdy městem procházejí rytíři a král Jan Lucemburský, nebo už slavíte úplně jinak?

Opatrujte naše město. Pamatujte, že Znojmo není jen o starých domech, ale o nás všech, co tu žijeme!

Srdečně vás zdraví Karel

Znojmo, 24. 3. 2026

Plíšek Karel
ZŠ Znojmo, Mládeže 3

MOJE NEJKRÁSNĚJŠÍ MÍSTO VE ZNOJMĚ

Moje rodné město Znojmo
co ho vidí každý dvojmo,
nejkrásnější v zimě je,
když všechno sníh oděje.

Polehoučku našlapuji,
cestou, kterou dobře znám,
ke kostelu jdou mé kroky,
jméno mu dal Mikuláš.

Tyčí se tu majestátně
stavba hodná ovací,
když se dotknu kliky dveří,
klid a mír mi navrací.

O Vánocích v době svátků
ctím rodinné tradice,
a tak všichni jdeme spolu
za ruce se držíce.

Hned u dveří na nás dýchne
zvláštní vůně kostela,
všude září velké svíce
a hudba zní nesmělá.

Obrazy se zlatým rámem
a z nich přísně shlížejí,
všichni ti, co v historii
za náš lid se soužili.

Nad oltářem visí věnec,
je to věnec adventní,
na něm hoří druhá svíce,
nastává čas slavnostní.

V ruce držím malou svíci,
kterou jdeme zapálit,
za všechny, co s námi nejsou,
vzpomínkou se potěšit.

Mám rád tohle krásné místo
a s ním všechno spojené,
jsem hrdý na své rodné město,
Znojmu štěstí popřejme.

Balta Tomáš
ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ, Klášterní 2, Znojmo

ZNOJMO

Znojmo, vidím tě dvojmo.
Jezdí se přes ně rovno!
Na hlavním tahu Praha-Vídeň,
trčíme v zácpě každý týden.

Jen obchvat chybí,
lidi nadávají,
v podzemí se radši schovávají.

36 000 lidí zde žije,
z toho většina ráda víno pije.
Dosti piva z pivovaru,
hodně vína z vinohradu
to slibuje velkou zábavu.

Radnice se nad městem hrdě tyčí,
v podzemí se hodně křičí,
v pivovaru hraje hudba,
do rotundy je nutná bunda.

Svobodová Eliška
ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice

HÁDANKA

Mám pro vás hádanku,
tak si udělejte poznámku.
Na mapě světa jedno město je,
jak se ale jmenuje?

Indicie moje je,
že jím protéká řeka Dyje.
Co dalšího o něm známe,
že úrodnou půdu tam máme.
Pěstují zde vinnou révu
a místní sklípky dostávají zlatou cenu.

Historickou část tam každý ocení,
tvoří ji Rotunda svaté Kateřiny, místní hrad a hradní opevnění.
Kdo to město navštívil?
Byl to sám král Jan Lucemburský.
Každý rok se jeho příjezd slaví,
v době sklizně vinobraní.

Kdo ví, ať řekne mi,
jak název města zní?
Nevíš? To nevadí.
Co ti dál řeknu, to ti poradí.
Okurky tam každý rád má,
a tajný recept nikomu nedá.
Jejich jméno celý svět zná,
jsou to přeci okurky Znojmia.

Teď už odpověď na hádanku jistě znáš,
město Znojmo je tím, co uhodnout máš.

Novotný Zdeněk
ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice

ZNOJEMSKÁ OKURKA

1

V roce 1572 přináší opat semínko okurky do Znojma.

Kde jsem se tu vzala?

2

19. století LÖW & FELIX

TOVÁRNA ZNOJMO

3

DAS IST QUALITÄTS MARKE

LÖW & FELIX-ZNAÍM

4

Proslavil mě FELIX po celém světě.

Mě taky!

5

Nebýt druhé světové války, kdoví jestli bych nebyla slavnější než ty okurko.

Tebe? Okajče? Ze Znojmě?

6

Roku 1938 opustil FELIX Znojmo a odešel se svým tajným receptem na nálev na okurky do Švédska.

Ve Švédsku vznikl kečup FELIX. a jsem stejně slavné jako by, by znojemská okurko.

To jsem měla ale štěstí, že si mi uvslávu ve Znojmě nevzalo.

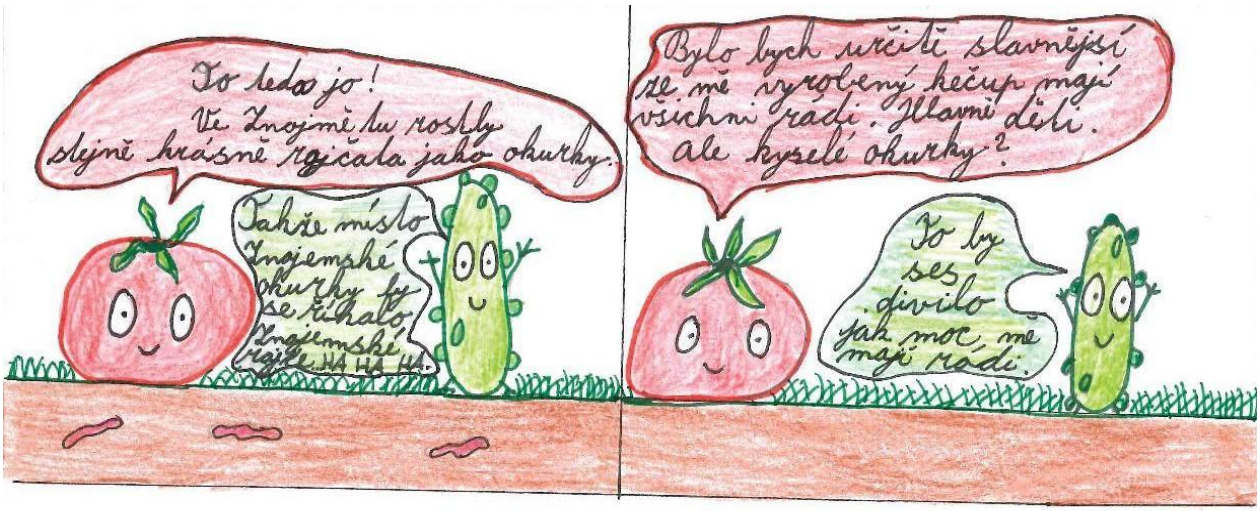

Nebýt války mohlo být vše jinak, FELIX by vyráběl ve Znojmě by nejlepší Znojemské okurky i kečup.

Leprich Amelie
ZŠ Znojmo, Václavské nám. 8, odlouč. pracoviště Jubilejní park

ZNOJMO OČIMA ČASU

Sedím v tichém sále archivu a otevírám složku se záznamy z města Znojma v roce 2026, přemýšlím nad tím, jak daleko je můj svět a jak jiný je život tehdy. Jsem z roku 2826 a každý list, každá fotografie a nahrávka mi připomíná, že tehdejší lidé žili v době tak jednoduché, a přitom tak plné radosti a života, že mě to fascinovalo. Malé telefony, auta a pouliční světla jsou pro mě téměř primitivně jednoduché, a přesto vše působí kouzelně, autenticky a neobyčejně.

Ulice města Znojma jsou plné lidí a zábavy. Lidé se procházejí mezi stánky s pečeným masem, koláči, místním vínem a čerstvými okurky, jejichž vůně se mísí s hudbou festivalu, která zní z malých pódií rozmístěných po městě. Děti pobíhají kolem fontán, dospělí sedí na lavičkách nebo u venkovních stolů, nasávají vůni květin a čerstvého pečiva a obdivují pohledy na Rotundu svaté Kateřiny a kostel svatého Mikuláše, zatímco kapely hrají lidové i moderní písně. Každý smích, každý krok a každý tón hudby spojuje přítomnost s tradicí a tvoří neopakovatelnou atmosféru oslav.

Prohlížím další záznamy a objevují se podzemní chodby, které vedou do starých vinných sklepů. Lidé sestupují po schodech dolů, rozhlížejí se kolem sebe, smějí se a povídají si, jako by objevovali něco výjimečného. Zastavují se u sudů, ochutnávají víno

a naslouchají výkladu, zatímco kolem nich panuje uvolněná a přátelská atmosféra. Je vidět, že si tyto chvíle opravdu užívají, že nejde jen o prohlídku, ale o společný zážitek. Nad městem se mezitím tyčí kostely a jejich zvony zní do dálky, jako by doprovázely každý takový okamžik radosti a života.

Na okrajích města se rozprostírají vinice a lidé se mezi nimi procházejí, povídají si a užívají si teplé dny. Nedaleko protéká řeka Dyje, kolem které se lidé zastavují, sedají si na břeh a jen tak sledují vodu. Z města sem doléhá hudba z festivalu a smích, který se nese až sem. Všechno působí přirozeně a živě, jako obyčejný den, který je ale zároveň součástí velkých oslav. Znojmo tak nepůsobí jen jako město památek, ale jako místo, kde lidé opravdu žijí.

Když zavírám poslední záznam, zůstává ve mně zvláštní pocit. Viděl jsem dobu, kdy lidé měli jen jednoduché přístroje a pomalé technologie, a přesto dokázali vytvořit něco, co u nás už téměř neexistuje. Velké výročí města, plné hudby, smíchu a setkávání, působí živěji než cokoliv z mého světa. V roce 2826 je všechno řízené technikou a obrazovkami, ale právě proto v něm něco chybí. Tady má každý okamžik svou sílu, každý den svůj příběh, a já si uvědomuji, že právě v té obyčejnosti bylo něco, co žádná technologie nedokáže nahradit. A někde mezi všemi těmi obrazy minulosti mi zůstává otázka, jestli to, co považujeme za pokrok, není zároveň i ztráta.

Myslíková Amálie
ZŠ Znojmo, Mládeže 3

NÁVRAT KRÁLE

Milí čtenáři, dovolte mi povyprávět vám příběh o chlapci, který prožil den, jenž mu navždy změnil život. Nebudu předjímat události ani vás napínat více, než je zdrávo. Nechť příběh započne.

Byl letní den. Severní vítr se opíral do vrcholu radniční věže, která hrdě čněla nad střechami města, zatímco slunce zářilo dolů na dlážděné ulice a kreslilo na zem stíny kolemjdoucích. Z útrob škol vyrazili žáci s rozradostněnými obličeji, prázdniny právě začaly. Marek však kráčel pomaleji než ostatní. V jeho nitru se mísila radost s neklidem. Devátý ročník měl za sebou, přijímací zkoušky úspěšně složil, a přesto jej budoucnost naplňovala zvláštním napětím. Za dva měsíce vstoupí do úplně jiného světa, do světa gymnázia, kde jej čekají nové výzvy a náročnější učivo než kdy dřív. Představa neznámého jej tížila víc, než si byl ochoten připustit.

„Jaké to tam asi bude?" vyvstávala mu v mysli stále tatáž otázka, kterou se snažil ze všech sil odehnat. Aby unikl těmto myšlenkám, obrátil svou pozornost k prostším radostem. Má dnes hrát počítačové hry nebo se ponořit do knih, do světa fantazie a napínavých příběhů? Hry nabízely rychlé rozptýlení a pohlcovaly čas tak nenápadně, až se hodiny ztrácely jako ranní rosa, když vysvitne slunce. Knihy naproti tomu vyžadovaly větší trpělivost, i když některé z nich dokázaly člověka pohltit tak silně, že zapomněl na svět kolem sebe. Nakonec však zvítězila třetí možnost, totiž zvědavost. Jestli něco Marek miloval nade vše, byla to historie a s ní spojené bádání, příběhy dávných časů, osudy králů i prostých lidí, vítězství i pády. Město Znojmo skýtalo stopy minulosti téměř na každém kroku. Starobylé zdi, majestátní kostely, tajemné chodby v podzemí…

Když Marek dorazil domů, převlékl se do pohodlnějšího oděvu a bez dlouhého rozmýšlení zamířil ke Znojemskému hradu. Během cesty sledoval okolí a představoval si, jak tady před tisíci lety asi lidé žili, jak prožívali své strasti, jak tady asi fungoval zákon a činil-li se spravedlivě? Jakmile stanul před branou do hradu, na okamžik se zastavil. Před ním se rozprostíral malebný obraz: v údolí zeleň stromů objímala břehy řeky jako matka své dítě, zatímco nad nimi stál na stráži hrad s rotundou jako odvěcí přátelé. Povzdechl si a vešel do hradu. V tom okamžiku se mu podlomila kolena. Zatmělo se mu před očima a svět kolem něj se ponořil do temnoty.

Když se mu po chvíli podařilo znovu se nadechnout a otevřít oči, zjistil, že uprostřed trůnního sálu stojí či se spíše vznáší nad mramorovou podlahou postava krále oděného v honosném rouchu s panovačným výrazem ve tváři. Jeho silueta byla průsvitná, jakoby utkaná z mlhy a světla. V místnosti přitom postávali návštěvníci, tiše si prohlíželi vystavené exponáty, avšak nikdo z nich si krále ducha nevšímal. Nikdo kromě Marka. Nebylo pochyb o tom, že králův pohled směřuje přímo na Marka. Promnul si oči.

„To není možné," zašeptal si v duchu. Pohrával si s myšlenkou, zda neutrpěl otřes mozku. A přesto cítil, že tohle není pouhý klam smyslů. V kostech jej mrazilo vědomí, že dnešní day není obyčejný. Opatrně přistoupil blíž a natáhl ruku. Vtom se sálem rozlehl nelidský výkřik. Zvuk připomínal kov drásající kámen. V jediném okamžiku všichni lidé zmizeli. V místnosti zůstal jen Marek a král. Postava se napřímila a z jejích úst zazněl chladný ironický smích, z něhož Markovi přeběhl mráz po zádech. „Tak ty jsi ten, jenž povolán jest nalézti onu Věc?" pronesl hlasem tvrdým jako ocel. „Takový mládenec... téměř pachole?" Marek sebral odvahu. „Nevím. Cože?... A kdo jsi ty? A co se stalo s těmi lidmi?"

Král jej pozoroval s neskrývanou nadřazeností. „Toť skrze mne město Znojmo povýšeno bylo v stav královský před lety osmi sty, jakž letopisci praví. Zovu se Přemysl Otakar I., král český, markrabě moravský, a držitel mnoha dalších titulů, jež omrzelo mne ustavičně opakovati.

Minulost už nechme být. Přenesme se nyní do současnosti, a to i mluvou. O výběru vyvoleného jsme rokovali dlouho. Věř mi, chlapče, na mém seznamu jsi původně nebyl." „Tak proč bych měl být vyvolený? Jsi přece král..." vzmohl se Marek na odpověď. „Protože se nám posléze zjevilo tvé ctnostné a nebojácné srdce," odvětil sebejistě král. „V našem světě si jsou všichni rovni," odvětil duch již tiše, avšak s nepřehlédnutelnou autoritou. „Dost už řečí. Vybrali jsme tě. My teď mluvím za všechny duchy, jenž jsou již po staletí spojeni s tímto městem – nedokážeme zapomenout na tu Věc, kterou jsme zanechali ve světě živých. Nikdo ji zatím nenašel. Je čas, aby Znojmo vydalo své další skvosty." S posledním slovem, které král pronesl, se Markovi zablesklo před očima a on spatřil malou truhličku se znaky Přemyslovských pánů zanechanou v temné kobce a vznášející se klíč.

Marek se trhnutím probral, ležel ve své posteli. Drahnou chvíli mu trvalo, než se vzpamatoval a začal přemítat, jestli to nebyl jen sen. Vstal z postele. Znenadání jeho pozornost přitáhla kapsa jeho kalhot a z ní vyčnívající klíč. Byl to tentýž klíč, který viděl ve snovém výjevu. Vybavil si celý obraz – truhličku se znaky Přemyslovců. Takové symboly určitě musí odkazovat na rotundu sv. Kateřiny, pomyslil si, jelikož věděl, že její stavba vznikla na popud přemyslovských knížat. Na nic nečekal a utíkal k rotundě takovou rychlostí, že div duši nevypustil.

Když k rotundě dorazil, teprve si uvědomil, že nemá potuchy, jak se dostat dovnitř. „Vždyť mám v kapse klíč!" plácl se do čela a odemkl si dveře do rotundy. Nedbaje přihlížejících lidí vstoupil dovnitř a okamžitě pocítil zvláštní chlad, který nepatřil k létu venku. Stál uprostřed starobylých kamenných zdí. Světlo pronikalo úzkými okny dovnitř a dopadalo na podlahu uprostřed sálu přesně v místě kamenného kruhu s vyrytými symboly lvů a hvězd. Srdce mu bušilo jako o překot. Věděl, že je na prahu velkého objevu. Při bližším pohledu paprsky světla směřovaly na jedinou hvězdu na podlaze. Marek přistoupil blíž a zatlačil na ni.

Tu se otevřela malá část podlahy a pod ní se nacházela truhlička. Pomalu k ní přišel. Otevřel její víko. Uvnitř ležel svitek pergamenu zářícího zlatavým světlem, a drobný předmět vypadající jako malý kovový talisman. Každý znak na svitku se mu zdál živý, jako by vyprávěl tisíce rozličných příběhů minulosti. „Tak konečně jsi přišel," ozvalo se mnoho hlasů najednou. Marek kolem sebe uviděl shluk duchů, muže, ženy i děti. Některé postavy poznával, čítával o nich v knihách. Byli to duchové lidí, kteří se zasloužili o to, aby Znojmo bylo tak skvostné a velkolepé město.

Přemysl Otakar I. stál u kruhu jako majestátní socha. „Tvá zvědavost a odvaha tě dovedly sem. Věc, kterou držíš, není pouhým pokladem, je to i klíč k minulosti." Marek zvedl svitek a přiložil k němu talisman. Okamžitě se rozjasnila jemná světla, která proudila po celé rotundě, jako by se zde setkaly všechny epochy Znojma, před Markem se mísily historické výjevy hradby, kostel sv. Mikuláše, radniční věž, trůnní sál hradu

i staré podzemní chodby. „Tento poklad ti nyní patří," pokračoval král. „S ním můžeš poznávat dějiny, ale také je sdílet s ostatními. Pamatuj, že minulost není mrtvá, je živá v každém, kdo jí dokáže naslouchat."

Marek stál, svitek pevně sevřený v rukou, a sledoval malby rotundy. V jeho nitru sílil pocit hrdosti – hrdosti, že je obyvatelem města Znojma.

Páleník Martin
ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice

ZNOJMO - MĚSTO PŘÍBĚHŮ

Moje babička má zahradu na Kraví hoře. Je to klidné místo, odkud je krásný výhled na celé město, na kostel svatého Mikuláše, který se tyčí nad městem Znojmem a připomíná staré časy. Často pomáhám babičce s prací na zahradě. Společně okopáváme záhony, zaléváme květiny, stříháme keře, ale nejraději hledám staré střepy a pazourky.

Když se po dešti hlína rozmočí, občas se mezi hroudami objeví malý kámen, který nevypadá jako ostatní. Pazourek je tmavší, má hladký povrch a ostré hrany. Někdy má zvláštní tvar, připomíná hrot šípu, pilku nebo úlomek nože. Beru ho do ruky a představuji si, že ho před tisíci lety držel někdo jiný. Možná to byl lovec, který si z něj vyráběl nástroje, nebo žena, co s ním škrabala kůže.

Možná právě tady s jeho pomocí někdo rozdělal oheň, kolem kterého seděli lidé, zahřívali se a vyprávěli si příběhy. Možná dokonce stál na stejném kopci jako já a díval se dolů do krajiny, kde tehdy ještě žádné město nebylo. Přemýšlel o tom, kam půjde dál, kde najde vodu, potravu nebo úkryt.

Kostel už stojí stovky let a domy pod ním pamatují mnoho příběhů. Ale pazourek v mojí ruce je ještě mnohem starší. Držím ten kámen a dochází mi jedna věc. Znojmo nezačalo kostelem, ani hradbami a domy. Začalo dávno před tím. A já občas na zahradě u babičky držím v ruce kousek toho úplně prvního příběhu.

Bartoň Tomáš
ZŠ, Znojmo, náměstí Republiky 9

MĚSTO ZNOJMO

Znojmo, staré, krásné město,
nad řekou Dyjí, má své místo.
Je tu plno krás,
kterými se může kochat každý nás.

Rotundu svaté Kateřiny
má jen Znojmo nikdo jiný.
Čas zastavil tyto stavby
i ty románské malby.

Kdo má historii hodně rád,
navštíví i Znojemský hrad.
Čas jakoby utich v čase,
též u Chrámu svatého Mikuláše.

Hrdě se tyčí z místa,
ta naše dominanta města.
Každý ji zná, každý ji vidí,
v podvědomí je všech lidí.

Kostel i hradby pamatují čas,
kdy městem byl slyšet rytířský hlas hlas.
Vysoko nad střechy do dálky činí
věž radniční.

Radniční věž je vysoká dost,
může ji navštívit každý host.
Kdo vystoupá po schodech výš,
uvidí nádheru Znojma a mnohem víc.

Hluboko pod domy, skrývá se znojemské podzemí.
Mnoho chodeb a tajemství.
Ve spodní části Znojma stojí Loucký klášter,
který má hodně pater.

Znojemské okurky, pochoutka je veliká,
každý gurmán si na nich pochutná.
Když vyjedou Znojemští Orli na led,
začne celý stadion hřmět.

Znojmo, je supr město,
v něm má každý své místo.

Altmann Sophie
ZŠ, Znojmo, náměstí Republiky 9

POSLEDNÍ SVĚTLO NAD DYJÍ

Byl páteční večer v květnu, den, kdy se šel Matěj, malý hoch z vesnice, projít po Znojmě. Pro Matěje to však nebyl jen tak obyčejný den. V ten den by jeho děda oslavil osmdesáté narozeniny. Avšak jeho děda nešel vedle něj, nedržel Matěje za ruku ani neukazoval svému vnukovi krásné památky Znojma jako každý rok na své narozeniny. Tento rok byl jiný. Nejen tím, že děda už tu nebyl.

Matěj pomalu kráčel ulicemi starého města, dlážděné kostky pod jeho botami jen tiše cvakaly a od starých domů se odrážel večerní svit. Někteří lidé kolem něj spěchali domů a někteří zas jen seděli na zahrádkách kaváren, povídali si a smáli se, ale Matěj si jich téměř nevšímal, v hlavě měl totiž jen vzpomínky. Protože každý rok spolu chodívali stejnou cestou, začali na náměstí, prošli kolem staré radnice a pak se pomalu vydali směrem k řece Dyji. Děda vždycky vyprávěl nějaký příběh, ať už o rytířích, kteří kdysi chránili město, o tajných chodbách ve znojemském podzemí, nebo o tom, jak řeka Dyje kdysi zachránila město před velkým požárem. Pokaždé ale nevyprávěl skutečný příběh, někdy si ho vymyslel jen proto aby Matěje rozesmál.

Matěj si vzpomněl, jak děda vždycky říkával „Města jsou jako staré knihy. Každý dům je jedna stránka a každý člověk další příběh.“ Tenkrát se však Matěj vždycky jen smál a říkal, že to zní jako pohádka. Ale dnes mu ta slova zněla v hlavě úplně jinak. Když došel na náměstí, zastavil se u kašny. Přesně tady mu děda před rokem koupil čokoládovou zmrzlinu, kterou tak miloval. Matěj si vzpomněl, jak mu zmrzlina spadla na zem a děda se smál tak nahlas, až se otočilo několik lidí kolem. Matějovi však bylo do breku a byl smutný i přesto že za to nemůže nakonec mu děda koupil ještě jednu a řekl „Víš, Matěji, někdy se věci prostě rozbijí nebo spadnou, ale to neznamená, že je konec. Vždycky může začít něco nového.“ Matěj si tehdy jen olízl zmrzlinu a přikývl. Teď ale pochopil, že děda nemluvil jen o zmrzlině.

Pokračoval dál. Slunce už začalo klesat níž a obloha pomalu přeměnila barvu z modré do oranžovo-růžové. Večer přicházel pomalu a tiše. Když Matěj scházel úzkou cestou dolů k řece Dyji, ucítil známou vůni jara. Tráva kolem cesty byla čerstvě zelené a ze stromů se ozýval zpěv ptáčků. Tudy chodívali nejraději děda vždycky zpomalil krok a díval se do krajiny. „Podívej se pořádně,“ říkával. „Tohle je jedno z nejkrásnějších míst na světě.“ Matěj si tehdy myslel, že děda přehání. Ale dnes, když se zastavil na vyhlídce

nad řekou, pochopil, co tím myslel. Řeka Dyje se dole klidně vinula mezi zelenými kopci. Voda se třpytila a celé údolí vypadalo, jako by bylo malované. Matěj si sedl na starou lavičku, byla stejně barevná jako si ji pamatoval, byla trochu oprýskaná chyběla ji jedna palubka, ale přesně tady sedávali s dědou každý rok. Děda vždycky vytáhl z kapsy malý dalekohled a ukazoval Matějovi vzdálené věže, lesy, pole nebo jen zchátralé chatky které byly opuštěné. Jednou, pověděl, „až budeš starší, třeba sem přijdeš sám, a možná si na mě vzpomeneš.“ Matěj však tehdy jen pokrčil rameny, protože si nedokázal představit, že by sem někdy přišel bez něj, a přesto tu teď seděl sám, v tichu a bez dědy.

Vítr jemně pohnul listy stromů a z dálky bylo slyšet šumění řeky. Slunce už bylo téměř za obzorem a poslední světlo nad Dyjí se pomalu ztrácelo. Matěj sklopil hlavu a chvíli jen tiše seděl a vzpomínal. Najednou si všiml něčeho na zemi pod lavičkou, nebyla to jen mince, jak si nejdřív myslel ležel vedle ní totiž i malý složený papír, trochu nažloutlý, pomačkaný a natrhnutý. Opatrně ho zvedl. Papír byl složený tak, jako kdyby ho někdo schoval do kapsy už před dlouhou dobou. Matěj ho pomalu rozložil. Písmo na něm bylo trochu nečitelné, ale hned poznal, že to psal děda svým jedinečným písmem. Matějovi se na okamžik zastavil dech, nevěděl, jestli si ho má přečíst, nakonec vyhrála jeho zvědavost a začal číst. „Milý Matěji, jestli čteš tenhle dopis, znamená to, že jsi přišel na naše oblíbené místo nad řekou Dyjí, možná jsi tu sám a možná už tu se mnou nemůžeš být tak jako dřív, ale chtěl jsem, abys věděl jednu věc, když jsme spolu chodívali po Znojmě, neukazoval jsem ti jen domy a ulice. ale ukazoval jsem ti, že svět je plný příběhů, a že každý člověk má nějaký zajímavý příběh, který by chtěl předat dál, a proto jsem i ty své předal tobě. Jednou vyrosteš možná odjedeš z naší vesnice, možná poznáš spoustu nových míst a přátel, ale nikdy nezapomeň na to, kdo jsi, jaký jsi a odkud jsi přišel. Kdykoli budeš mít pocit, že je svět příliš složitý, přijď sem, je tady klid můžeš se dívat na řeku a na západ slunce řeka vždycky teče dál, a člověk musí s ní, mám tě rád Matěji, děda.“

Matěj držel dopis v rukou, dlouho se nehýbal a nevěděl co si má myslet. Vítr lehce vál a poslední paprsky slunce dopadaly na řádky, teď mu všechno dávalo smysl. Děda věděl, že jednou přijde den, kdy Matěj půjde touhle cestou sám, ale nevěděl, jak má na to Matěje připravit. Matěj pomalu složil dopis a opatrně ho schoval do kapsy, pak se zvedl z lavičky a podíval se dolů na řeku Dyji. Voda tiše plynula krajinou, stejně jako vždy. Matěj se lehce usmál a než odešel zašeptal „díky dědo.“ Když šel Matěj zpátky do města, už nešel sám, v kapse měl dopis, který mu připomínal, že některé příběhy nikdy nekončí. Pak si vzpomněl na to jak mu před dvěma lety děda vyprávěl, že lidé kdysi házeli mince do řeky pro štěstí, Matěj tehdy jednu hodil taky, ale děda si jednu nechal v kapse pro případ, že by někdo někdy potřeboval trochu štěstí. Matěj se zvedl z lavičky a pomalu došel až k zábradlí nad řekou. Podíval se dolů na vodu, která tiše plynula krajinou. Chvíli držel minci v ruce, a hodil ji do řeky. Mince na okamžik zazářila a pak zmizela ve vodě. Matěj se usmál sice to nebyl velký úsměv, spíš malý a tichý. Ale poprvé za celý den cítil, že smutek v jeho srdci trochu zeslábl. Podíval se ještě jednou na obzor, kde poslední světlo nad Dyjí pomalu zapadalo. A řekl tiše „Všechno nejlepší, dědo,“ pak se otočil

a vydal se zpátky do města. Ulice už byly zahalené tmou a lampy se postupně rozsvěcovaly. Matěj kráčel pomalu, ale tentokrát už ne s pocitem prázdnoty. Měl pocit, že s ním děda pořád trochu jde. Možná ne vedle něj, ale někde v jeho vzpomínkách, v příbězích a v místech, která spolu tolikrát navštívili. A tak Matěj věděl, že i když některé věci končí, jiné nikdy úplně nezmizí. Stačí se jen zastavit, a naslouchat okolí.

Jordán Filip
Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo

POD HRADBAMI PEKLA

Ještě dnes ráno jsem klidně ležel v posteli a přemýšlel, co se životem. Ani nevím, jak jsem se najednou ocitl hluboko pod zemí mého rodného města Znojma. Ať se snažím rozpomenout, jak chci, zatím vnímám jen tmu, pach hlíny a krve.

Krev. Tu ze srdce nesnáším. Zní to paradoxně, když jsem synem muže, který vzal život nespočtu lidí, ale já se jí zkrátka štítím. Nejde jen o tu rudou tekutinu, ale o to strašné, co jí předchází – o ten okamžik, kdy se rozhodnete někomu vzít všechno.

V rychlosti se osahám a zjistím, že krev naštěstí není moje. Trochu se mi uleví, že jsem v pořádku, ale okamžitě mě napadne: Koho ta krev tedy je? Než se mi stihne jako obvykle zvednout žaludek, ohluší mě rána. V uších mi začne pískat, země pod nohama se roztřese a já padám na bok. Při dopadu se lehce říznu do ruky o vlastní dýku. Je to dar od otce, který nosím od dětství.

Zkusím se postavit, natáhnu ruce před sebe a vykročím do prázdna. Nic nevidím a od té hrozivé rány už ani neslyším. Naštěstí nejsem žádné ořezávátko a strach mě netrápí, takže se vydávám hrdě kupředu tmou. Po necelých deseti krocích se ale vší silou praštím hlavou o jakýsi trám. Zanadávám si, ale dřív, než to stihnu dořící, otřese městem další výbuch.

Zase padám. Tentokrát vyskočím na nohy rychle, ale vztek mi zatemní mozek, když se o ten zatracený trám praštím podruhé. Mám toho dost. V hněvu popadnu kus kamene spadlého ze zdi a mrštím ho po té dřevěné výztuži. Nevím, jestli to bylo štěstí, nebo smůla, ale trám praská, strop nade mnou se hroutí a já konečně vidím světlo. Nejprve mě sice oslepí, ale jen co si oči začnou zvykat, vystrčím hlavu ven a ztuhnu. To, co vidím, není jen denní světlo. Půlka Znojma hoří. Teď už vím, co byly ty rány. Naše město obléhají vojáci. Na chvíli se mi vrací sluch a slyším, jak řvou mně neznámým jazykem a ničí všechno, co jim přijde pod ruce. Sice nemám kdovíjaké vzdělání, ale úplně hloupý nejsem – vím, že vrchem se teď nikam nedostanu.

Odtrhnu zrak od toho pekla nahoře a podívám se dolů do chodby, kterou teď ozařují plameny z povrchu. Vidím krvavou stopu, jak pokračuje dál do tmy. Znova se mi udělá špatně. Ale co když je tam někdo, kdo mi pomůže najít tátu, nebo alespoň bezpečný úkryt?

Vyskočím ven z díry. Hlava se mi trochu motá, ale běžím k nejbližší stěně, kde ze stojanu vytrhnu pochodeň. „Sakra!“ vyštěknu, když se o ni jako hlupák spálím. Přechytnu ji do druhé ruky a běžím zpátky. Raději se nedívám doprava ani doleva, prostě utíkám. Seskočím zpátky do podzemí a slyším, jak nade mnou naříká celé město.

Zpátky u rozcestí se vydávám po krvavé stopě, která pomalu slábne. Doprovází mě jen praskání plamene a vlastní děsivý stín na stěnách. Najednou se zastavím. Jsou to hlasy? Můj sluch se po těch výbuších stále úplně nezotavil, ale tohle jde zevnitř. Udělám pár opatrných kroků a uvidím další světlo. Ve strachu z prozrazení pokládám pochodeň na zem a sahám po dýce. Dlaně mám tak zpocené, že ji sotva držím.

Připlížím se blíž, srdce mi buší tak hlasitě, že přehlušuje všechno ostatní. Nakouknu do osvětlené místnosti. Jsou tam dva vojáci a před nimi leží na zemi starší muž. Je to náš soused. Jeden z mála lidí, kteří se k nám neotočili zády, když jsme potřebovali pomoc. Má hlubokou ránu na břiše a obličej od krve. Když vidím, jak se k němu jeden z vojáků sklání a dává mu pěstí do obličeje, začne se mi dýchat čím dál hůř.

Pohled se mi začne zužovat. V hlavě mi zní otcova slova: „Někdo musí udělat tu špinavou práci. Když to neuděláš ty, udělá to někdo jiný.“ Po zádech mi přeběhne mráz. Pak si všimnu druhého těla. Leží tam zkroucené, v šatech, které až příliš dobře znám. Je to můj otec.

V ten moment ve mně něco prasklo. Přestalo záležet na tom, co cítím. Popadl jsem dýku a vyrazil proti vojákovi. Než jsem si stačil cokoliv promyslet, stál jsem u něj a ruka mi vibrovala odporem – moje dýka byla hluboko v jeho břiše.

Čas se zastavil. Stál jsem tam a cítil, jak mi po prstech teče teplá krev. Ta sekunda, kdy jsme si s tím umírajícím cizincem hleděli do očí, trvala věčnost. Letmo jsem pohlédl na zem. Byl to on. Můj táta. Do očí se mi začaly drát slzy, když mě náhle zasáhla rukojeť meče přímo do obličeje. Jak jsem ležel na zemi, došlo mi, že tu vlastně ti vojáci byli dva.

Na nic jsem nečekal. Popadl jsem hrst písku a suti z podlahy a mrštil to vojákovi přímo do očí. Bleskově jsem vyskočil na nohy. Ještě dnes ráno bych vzal nohy na ramena a utekl, ale teď už ne. Žádnému z nich nic nedaruju. Zvlášť ne tomuhle.

Bez špetky soucitu jsem vytrhl dýku z prvního vojáka a vrazil ji tomu druhému přímo do srdce. Sledoval jsem, jak se mu podlomily nohy a místnost se začala plnit krví. Sehnul jsem se k otci, který umíral vedle zbitého souseda. Otec na mě upřel skelné oči

a s námahou zašeptal svá poslední slova: „V té dýce... je ukrytá mapa. Najdi matku a odpusť mi, že jsem ti o ní neřekl dřív.“

Než jsem stihl zareagovat, jeho pohled vyhasl. Už nevydal ani hlásek. Zvedl jsem se a pomohl sousedovi na nohy. Naposledy jsem se ohlédl na mrtvého otce a ty dva vojáky. Projel mnou mráz, načež jsem si definitivně pozvracel už tak zničené nohavice. Se sousedem na rameni jsem se vydal hlouběji do chodeb znojemského podzemí, které jsem sice neznal, ale soused přesně věděl, kudy. Cesta k řece byla nekonečná. Soused mi visel na rameni a každým krokem se stával těžším a těžším. Chodby se po výbuších hroutily. Ze stropu opadávala suť a já musel každou chvíli zastavit, abych se ujistil, že strop nad námi ještě držel. Slyšel jsem, jak mi v uších buší krev, a s každým dalším krokem jsem cítil, že za chvíli budeme venku.

O necelých dvacet minut později jsme se vyškrábali ven tajným východem u břehu Dyje, kousek pod hradbami u Karolíniných sadů. Otočil jsem se a pohlédl na hořící siluetu města nahoře na skále. Slzy se mi mísily s prachem a krví, ale v rukou jsem pevně svíral otcovu dýku. Zapřísáhl jsem se, že tohle město, které teď umírá v plamenech, jednou vybojuji zpátky.

Šaroun Šimon
Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo

PODZEMÍ, KTERÉ ŠEPTÁ

Do Znojma jsem se přestěhoval před půl rokem. Nebylo to moje rozhodnutí. Táta dostal práci a já nové město, novou školu a pocit, že jsem někde navíc. Ulice mi připadaly příliš klidné, domy na náměstí příliš staré a věže kostelů příliš tiché. Měl jsem dojem, že tohle město už všechno vidělo a o nikoho nového nestojí.

O podzemí jsem se dozvěděl při školní exkurzi. Když jsme šli po úzkých schodech dolů, uvědomil jsem si, jak chladný může být vzduch i uprostřed jara. Stěny byly vlhké a světlo z baterky dělalo po stěnách zvláštní stíny. Průvodkyně vysvětlovala, že chodby vznikaly už ve středověku a že pod městem se nachází kilometry propojených prostorů. Připadal jsem si najednou malý.

Na chvíli jsem se vzdálil od skupiny. Jen o pár kroků. Zaujala mě užší chodba, která působila starší než ostatní, jako by tam vůbec nepatřila. V tom okamžiku mi zhasla baterka. Zůstal jsem stát ve tmě. Ticho pod zemí je jiné než ticho nahoře. Je hutné a těžké. Slyšel jsem vlastní dech a pak pomalé kroky, které se neozývaly z dálky, ale spíš z kamene kolem mě.

Přede mnou se objevil muž. Jeho oblečení nepatřilo do dnešní doby a jeho pohled byl klidný, ale hluboký. Nepůsobil jako někdo, kdo by mě chtěl vyděsit. Spíš jako někdo, kdo tu čekal už velmi dlouho. Měl jsem zvláštní jistotu, že patří k tomuto místu stejně přirozeně jako samotné zdi.

Dotkl se kamene a prostor kolem mě se změnil. Už jsem neslyšel kapání vody, ale hlasy, kroky a vzdálený hluk. V obrazech, které se přede mnou objevily jsem viděl město v plamenech i město plné života. Lidi, kteří utíkali před válkou i obchodníky skládající sudy do sklepů. Strach i radost. Znojmo stálo na hraně dějin víckrát, než si dnes připouštíme.

Pochopil jsem, že pod každou ulicí je vrstva minulosti. Pod každým domem rozhodnutí, která někomu změnila život. Město nebylo jen kulisou. Bylo svědkem.

Napadlo mě, proč jsem to všechno viděl právě já. Odpověď jsem nepotřeboval slyšet nahlas. Uvědomil jsem si, že jsem do té doby věřil, že sem nepatřím. Že jsem tu jen omylem, přebytečný kus v cizím prostoru. A přitom každý, kdo do města vstoupí, se stává součástí jeho příběhu, ať chce nebo ne.

Kroky spolužáků se začaly ozývat z dálky. Muž přede mnou zmizel stejně tiše, jako se objevil. Když se mi znovu rozsvítila baterka, tak chodba byla prázdná a obyčejná. Vyšel jsem zpátky na náměstí, kde svítilo slunce a lidé seděli na lavičkách. Všechno působilo normálně. Jen já už jsem město neviděl stejně.

Znojmo není tiché. Jen mluví jiným způsobem. Jeho příběhy nejsou napsané na zdech, ale schované pod nimi. Čekají, až se někdo zastaví, zaposlouchá a sejde o pár schodů níž. Možná jsem se sem nepřestěhoval náhodou. Možná si mě město vybralo stejně jako všechny předtím. A možná právě v tom spočívá jeho síla, že nikdy nepřestává vyprávět, jen mění posluchače.

Lintner Šimon
Gymnázium Dr. Karla Polesného Znojmo

OKURKOVÝ PARADOX

Tarczynska Julia
SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo

PROVOZNÍ SLEPOTA

Jednoho dne představila paní učitelka žákům druhého ročníku znojemského gymnázia nového studenta: „Richard k nám přiletěl až z Kanady a v Česku je na výměnném pobytu.“

Třída chlapce se zájmem sledovala a on nervózně těkal očima po třídě. Když představování skončilo, rychle se posadil na první volné místo, které spatřil vedle nějaké holky, jež energicky listovala jakousi cestopisnou brožurou a na lavici měla otevřený pytlík s chipsy. Chlapci hlasitě zakručelo v břiše a upřímně litoval, že si ve školním automatu nekoupil nějakou bagetu nebo alespoň tyčinku. Děvče se na něj tázavě zahledělo, usmálo se, postrčilo k němu otevřený balíček a plynnou angličtinou pravilo:

„Není to zrovna nejzdravější, ale hlad to zažene, tak si dej, jestli máš chuť.“

„Děkuju,“ odpověděl tiše a strčil si do pusy bramborový lupínek. Zjištění, že slečna umí anglicky, jej příjemně překvapilo a dost se mu ulevilo, protože s výjimkou pár slov se česky nedorozuměl a obával se, že si v novém kolektivu nebude mít s kým povídat. Rozhodl se s ní proto více seznámit.

„Jak se jmenuješ?“

„Natálie. Ráda tě poznávám. Taky už se nemůžu dočkat, až budu na obědě. Hodiny s touhle učitelkou jsou fakt šílená nuda.“

„Vaří u vás dobře? Ochutnal jsem pár českých jídel a dost mi to chutnalo...“ tak spolu počali konverzovat. Zprvu o jídle, shodli se například na oblíbené příchuti zmrzliny, později přešli i k serióznějším tématům. Ricky Natálii vyprávěl o životě v Kanadě a o náhradní rodině, u níž bydlel po dobu svého výměnného pobytu. Ona mu naopak povídala o životě v České republice. A konkrétně při tom si všimnul něčeho, co jej upřímně překvapilo. Když Naty mluvila o Česku a Znojmě jako městě, z jejího hlasu zaznívalo jisté cynické pobavení a občas vyloženě otevřené pohrdání. To jej zaskočilo, protože jemu samotnému se tu líbilo moc a když pohlédl oknem ven a očima těkal přes moře malebných oranžových střech, kostelních věžiček a zdobených zdí budov, byl si jistý, že tuto zemi v budoucnu rád navštíví znovu.

Napříč celou jídelnou se rozléhalo hlasité cinkání a řinčení. Rick pomalu žvýkal a se zájmem se po hale rozhlížel. V kanadských školách byly spíše než typické jídelny mnohem běžnější bufety a kantýny. Natálie složila příbor na prázdný talíř a opět zabodla oči do stránek jednoho ze svých cestopisných časopisů.

„Víš, budu upřímná...“ mrkly na něj její oči přes obálku. „Většina lidí si v kontextu s Kanadou hned vybaví Toronto. Ale osobně mám Ottawu mnohem radši. Je taková komornější.“

„Páni, opravdu se vyznáš,“ odvětil Rick polichoceně. „Neprovedla bys mě někdy po Znojmě?“

Vykulila na něj oči. „A proč proboha?“

„Uchvátilo mě. Chtěl bych vidět víc.“

„No, když myslíš. Dneska mám moře času, tak jestli chceš, můžeme jít hned teď.“

Rick souhlasil, a tak hned po jídle vyrazili do ulic. Bylo zrovna na přelomu května a června, období, kdy bývá Znojmo nejkrásnější. Okrasné stromořadí jim lemovalo spádovou cestu směrem k parku. Mezi listovím prosvítaly kužely mladých letních paprsků. Zeleň měla své kouzlo, neboť jim skýtala ochranu před úporným vedrem, přestože mnohé stromy zatím nebyly plně dorostlé.

Do parku však nezamířili. U přechodu zabočili doprava a vydali se do centra na Masarykovo náměstí. Když pronikli do hlubšího nitra města, Rick ihned očima přejel k morovému sloupu na stupňovitém podstavci, korunní ozdobě dolního náměstí. Dali se směrem vzhůru po Obrokové ulici, architektonickém skvostu dlážděném bílými kameninovými parcelami, střeženém majestátní radniční věží tyčící se nad jejich hlavami v nebeské výšině. U Bati zabočili doleva a mířili směrem k areálu Znojemského pivovaru. V průběhu jejich prohlídky chlapce mimo jiné naprosto uhranulo dláždění. Všude kolem nich na stovky metrů daleko ani pás asfaltu, který by hanobil historický spektákl. Cestou přešli ještě maličké Václavské náměstí se zdobenou kašnou a zanedlouho již procházeli ozdobnou zelenou bránou – vstupem do areálu zdejšího pivovaru. Minuli restauraci i samotný pivovar a zastavili se před rotundou svaté Kateřiny, naprostém unikátu zdejší historické scény. Ta, jak vyzvěděl od Natálky, byla tak významná především kvůli malbám, které zdobily její interiér, neboť údajně měly vyobrazovat významné zastupitele moravské větve Přemyslovců, jednoho z nejvýznamnějších českých rodů vůbec. Také výhled odsud byl relativně hezký, ale podle Natky je zde prý ještě jedno místo s mnohem působivější vyhlídkou. A tak vykročili středověkými uličkami k poslednímu cíli jejich dnešní prohlídky. Dolehla na ně těžká kořeněná vůně, když minuli indickou restauraci a poté již byli na místě. Mikulášský kostel. Majestátní doklad hluboké identity a hodnoty jednoho z nejvýznamnějších moravských měst v historii naší země. Richard obešel chrám několikrát dokola a poté shlížel dlouhé minuty z terasovitých vinic.

„Tam vzadu za přehradou," prohodila Natka nevzrušeně, „tam začíná národní park. Máme ho tady kousek od civilizace. Prakticky se táhne podél města."

To se již neudržel a chytil dívku za ramena: „Jak můžeš toto město nemilovat? Vždyť je to tak výjimečný a jedinečný klenot. V životě jsem viděl jen opravdu málo takových měst!"

Překvapeně na něj vykulila oči, neměla na to odpověď. Nikdy by ji nenapadlo, že by člověka přicházejícího ze zemí za velkou louží mohlo tak nadchnout nudné a zdánlivě nevýrazné místo. Tohle zjištění v ní zcela nečekaně rozdmýchalo doposud nepoznaný plamínek hrdosti. A když se nad tím zamyslela více do hloubky, musela si přiznat, že v mnohém byla její kritika příliš zaujatá a přísná.

„Tak víš co? Zítra tě tady zase provedu. K vidění je tu toho hromada. Nebudeš litovat."

„Platí."

Svoboda Ondřej
GPOA Znojmo